

Ispaster: herri-arkitektuaren museo bizia

Aixeder haize-errotaren inguruko ibilbidea

Nerea Garay

Ibilbide hau Ispaster udalerrian egingo dugu oso-osorik. Udaletxeko plazatik abiatuta, udalerriko hainbat elementu baliotsu oinez bisitatzera gonbidatzen gaitu. Bidean, eraikuntza bereziak ez ezik, haraneko ezaugarri geomorfologiko bereziak ere azter daitezke, hala nola Ea eta Lekeitio herrien arteko kostalde maldatsua eta labar nahiz hondartzak arrokkatsuak.

Ibilbidea Elejalde auzoan hasten da, **udaletxe**-aren aurrean bertan. Eraikin apal hori boluntarioen ospitale gisa erabili zuten Independentzia Gerran eta, tropa frantsesek su eman ziotenez gero, 1817ean berreraiki egin zuten.

Earako errepidea hartu eta eskuinetara joko dugu. Auzo-bide batek Larrinaga auzora eramango gaitu, eta bertan **Arana dorrea** nabarmetzen da. Klasisizismoko etxetzar ikusgarri hori Zamora Jacinto Arana inkisidore eta apezpikuaren jaiotetxea izan zen. Eraikinaren alderik ikusgarriena 1700. urtekoa da.

Hortik hurbil dagoen bide batetik igoko gara. Bidearen tartetxo hori pinudi, eukalpto, gaztainondo eta haritzen artean igarotzen da. Jaistean, Ispaster-Lekeitio errepidera helduko gara. Ispaster herrirantz joango gara, eta handik 300 metrora errepidea gurutzatuko dugu, Aizpe auzora heltzeko. Han, **Kaltzada baserria** nabarmetzen da. Bi fasetan eraikitako baserri zaharra da. Bere berezitasun nagusia laboreak gordetzeko gelara kanpoaldetik igotzen den harmaila da.

Aurrerago, XVI. mendeko baserri multzo bat aurkituko dugu. **Aizpe-aurrekoa** da zaharrena, eta interesgarriena, leiho zorrotz bat eta gezi-leiho bat daukalako oraindik. Hartxintzarrezko bide batetik jarraitu eta, luze gabe, mendiko laugune batean hertsiki bildutako baserri multzo bat aurkituko dugu: Gallette auzoa. Baserri horien artean **Atxaurre** da zaharrena. Hiru gezi-leiho urratu dituen harrizko horma ikaragarri bat dauka atzeko aldean.

Eskuinetara jiratu, Gernika-Lekeitio errepidea gurutzatu, eta aldapan gora joango gara **Aixeder errota** heldu arte. Arkitektura soilik gordetzen duen errota da. Bizialdi laburra izan zuen: 1723. urteko lehortek inguru horretako erreketako errota gerarazi

ondoren eraiki zuten, eta 1751. urtean erabiltzeari utzi zioten. Gelditu ostean, hegalak desmuntatu, makineria saldu, eta barrualdea etxebizitza txiki bat egiteko egokitu zuten. Horrela iraun du gaur arte. 1990. urtean haize-errotaren kanpoaldea berri zuten, Javier Areso arkitektoaren zuzendaritzapean.

Bertan, Ispasterrera jaisten hasiko gara, **San Martin** ermitaren ondotik pasatu eta gero. Eraikin hori kapera bakartia da. XV. mendearen bukaeran edo XVI. mendearen hasieran eraiki zuten, estilo gotikoan.

Gernikara doan errepidea gurutzatu eta gero, **Erikiaga Erdikoa baserria** aurkituko dugu, 1500. urtearen inguruko basetxe gotiko tipikoa. Gure ibilbideko azken muinora igo ostean, **Santiago baseliza** aurkituko dugu, horma gotiko sendoak dituen ermita.

Aurrera jarraituz, Ispasterrera helduko gara berriro, Udaletxeko plazara hain zuzen ere. Gure ibilbidearen amaiera da.

Nola heldu: Gernikan BI-635 errepidea hartu, Lekeitiorantz. Gero, Kortezubin, BI-2238 errepidea hartu.

Bizkaibus: A-3513 linea (Bilbo-Galdakaoko ospitalea-Lekeitio).

Ibilbidearen luzera: 5,2 km

Zailtasuna: Txikia. Ez da behar prestakuntza fisiko berezirik, baina oinetako erosoak eramatea komeni da.

Ibilbide hau oinez zein bizikletaz egin daiteke.